

EUSKAL HERRIKO BIZTANLEEN HIZKUNTZ GAITASUNA

XABIER AIZPURUA

Hizkuntza Politikarako Idazkaritza Nagusiak 1989an *Soziolinguistikazko Mapa. 1986. urteko erroldaren araberako Euskal Autonomi Elkarteko azterketa demolinguistikoa* izeneko liburua argitaratu zuen. Liburuan gizarte honetako hizkuntz egoeraren azterketa sakona egin zen horretarako lehen hizkuntza, hizkuntz gaitasuna eta bi aldagai horien arabera landutako adierazle (erakar-indarra, gara-indarra, eutsindarra eta gal-indarra) nahiz tipologiak oinarritzat hartuz.

Ikerketa-lan horren «Soziolinguistikazko Plangintza Mapa lantzeko urraspideak» izeneko atalean esandakoa bete asmoz eta erroldak eskainitako informazioaren osagarri gisa Hizkuntza Politikarako Idazkaritza Nagusiak, lehen aldiz, Euskal

Herri osoa barne hartzen zuen 16 urtetik gorako biztanleriari buruzko soziolinguistikazko inkesta egin zuen 1991n. Inkestak euskara eta erdaren (gaztelania edota frantsesaren) eza-gutzaz gain, euskararen erabilera eta egungo hizkuntz egoerari buruzko biztanleriaren jarrerak aztertzea du helburu azterketarako ikuspegi desberdinak jarraituz, hala nola: soziodemografikoa, geografikoa, hizkuntz gaitasuna, jatorria eta kultur nortasuna.

METODOLOGIA

Galdesorta prestatzeko zenbait soziolinguista adituri bere lan-kidetza eskatu zitzaion, entzutetsuenak New Yorkeko Ferkauf Graduate School of Psychologyko J. Fishman jauna, Strasburgoko Louis Pasteur Unibertsitateko A. Tabouret Keller anderea eta Montrealeko Université du Québeceko R. Bourhis jauna direlarik. Galdesortaren azken proposamena Euskararen Aholku Batzordeko Demolinguistika azpibatzerdeak egin zuen.

Guztira 5.017 elkarrizketa edo inkesta egin ziren Euskal Herrian: 2.800 Euskal Autonomi Elkartean, 917 Iparraldean eta 1.300 Nafarroan.¹

Nafarroako ikerketa egiteko laguntza handia esakini du Nafarroako Gobernuako Hizkuntza Politikarako Zuzendaritza Nagusiak. Bestalde, Iparraldeko ikerketa Akitania eta Euskadiko gobernuek sinatutako hitzarmenari esker egin da, lanaren ardura eta zuzendaritza Hizkuntza Politikarako Idazkaritza Nagusiarena eta Iparraldeko Euskal Kultur Erakundearena izan delarik.

Landa lanean ikerketa-talde edo enpresa desberdinak aritu izan dira (Iparraldean SIADECO, Nafarroan NEURRIAK eta Euskal Autonomi Elkartean NEURRIAK eta COS) ustiaketa-lanak ICEBERGek egin dituelarik.

Emaitzak aztertu eta balioestean, bestalde, Euskal Herriko unibertsitate publiko nahiz pribatuko hainbat irakaslek eta euskalgintzan diharduten beste pertsona askok (guztira 40tik gora) parte hartu dute, emaitzei buruz nor bere txostena idatziz edota txosten guzti horiek aztertu eta eztabaidatzeko, 1992ko azaroan, Gasteizen, R. Bourhis doktoreak zuzendutako mintegian parte hartuz.

DATU SOZIODEMOGRAFIKOAK:

Inkestaren arabera guztira 2.257.000² pertsona bizi da Euskal Herrian: %74 Euskal Autonomi Elkartearen, %18 Nafarroan eta %9 Iparraldean.

Nafarroa eta Iparraldeko biztanleria Euskal Autonomi Elkartekoa baino zertxobait zaharragoa da (16tik 24 urte bitarteko adin-taldean Iparraldean %9, Nafarroan %16 eta Euskal Autonomi Elkartearen %21 dagoen bitartean 64 urtetik gorako taldean %22 dago Iparraldean, %20 Nafarroan eta %12 Euskal Autonomi Elkartearen).

Jatorriz gurasoak bertakoak dituen bertakoa da Euskal Herriko biztanleriaren erdia baino gehiago (%53). Etorkinak ia herena (%29) dira eta etorkinen seme-alaba izanik ere bertakoak dira gainerakoak (%18).

Bertakoak izanik gurasoak ere bertakoak dituztenen portziorik handiena Nafarroan dago (%70) etorkinen (%16) eta etorkinen seme-alaba (%15) diren bertakoen portzentaiaik parren daudelarik. Iparraldean gurasoak bertakoak dituztenak nagusi diren arren (%62) etorkinak ia herena dira (%31). Euskal Autonomi Elkartearen gurasoak bertakoak dituztenen portzentaia beste bi lurraldeetan baino dexente txikiagoa da hirutik bat etorkina baita (%32) eta etorkinen seme-alaba diren bertakoak bostetik bat (%21).

Kultur nortasunari bagagozkio, Euskal Herriko biztanleriaren gehiengoak euskaldun jotzen du bere burua (%64) baina alde handiak daude lurralde batetik bestera.

Beren burua euskaldun jotzen dutenak %78 dira Euskal Autonomi Elkartearen, %48 Iparraldean eta %35 Nafarroan. Horrenbestez, beren burua euskaldun jotzen ez dutenak nagusi dira (%51) Nafarroan, Iparraldean herena pasa direlarik (%35).

Inor euskalduntzat hartzeko bi baldintza nagusiak kontuan izanez gero alde nabarmenak ageri dira lurralde batetik bestera: «Euskal Herrian bizi eta lan egitea» (%58) eta «Euskal Herrian jaioa izatea» (%57) dira gehien aipatutako baldintzak Euskal Autonomi Elkartearen, «Euskal Herrian jaioa izatea» (%70) Nafarroan eta «Euskal Herrian jaioa izatea» (%53) zein «Euskaraz hitz egitea» (%51) Iparraldean.

HIZKUNTZ GAITASUNA

Erdaldun elebakarrak guztiz nagusi dira Euskal Herri osoan (%78) zein hiru lurraldeetan: %90 Nafarroan, %76 Euskal Autonomi Elkarteetan eta %66 Iparraldean.

Euskaldun elebakarrak biztanleriaren %1 baino ez diren arren guztira 22.570 pertsona dira. Elebidun funtzionalak, euskaraz eta erdaraz ongi hitz egiteko gai direnak alegia, %21 dira Euskal Herrian, %33 Iparraldean, %23 Euskal Autonomi Elkarteetan eta %9 Nafarroan. Elebidun hartzaileak (euskaraz zertxobait hitz egiten duten edo ongi edo nahikoa ongi ulertzen dutenak) hamarretik bat baino gutxiago dira toki guztietan (%9 Euskal Autonomi Elkarteetan, %7 Iparraldean eta %5 Nafarroan).

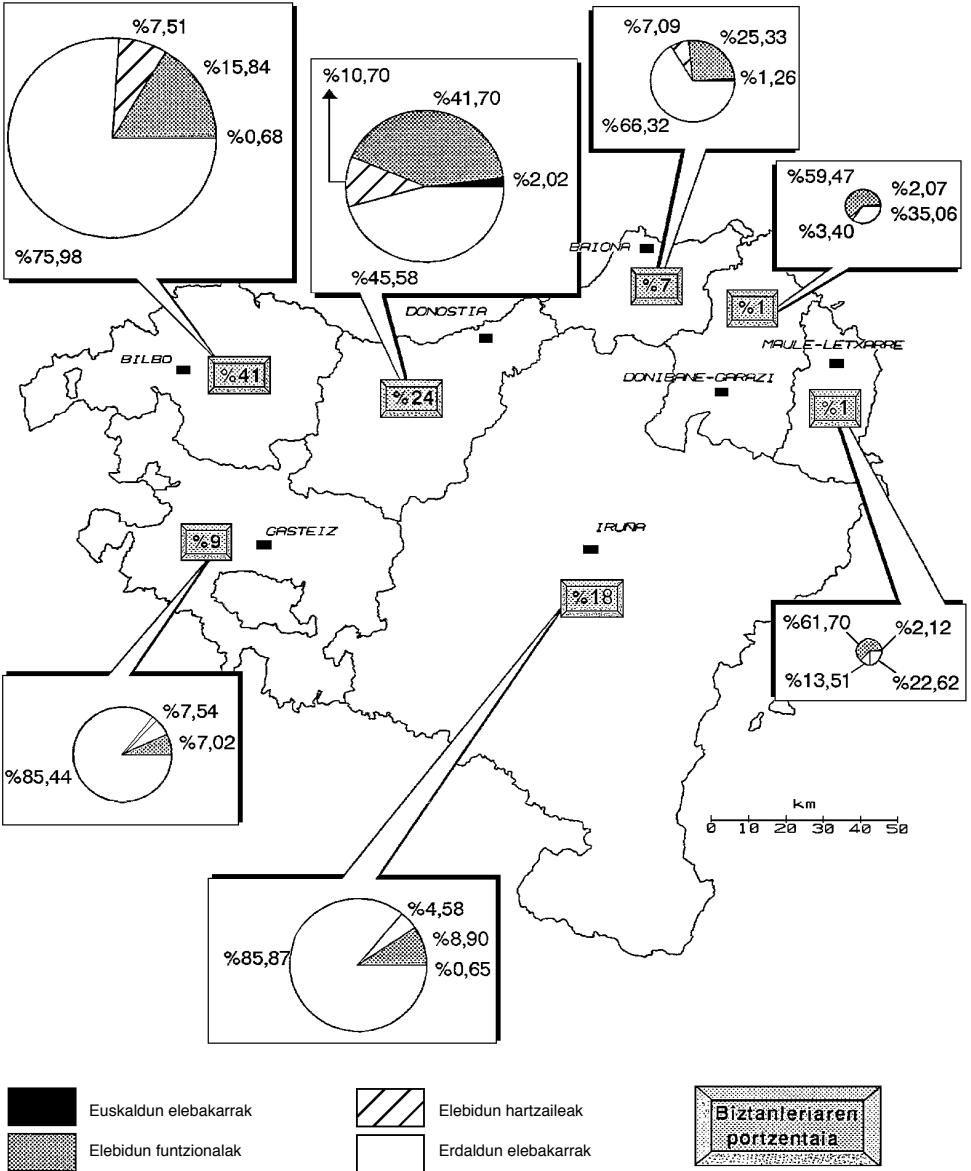
Hala ere emaitza horiek asko aldatu ohi dira herrialde, gune soziolinguistikoko edota herri batetik bestera (ikus 1. grafikoa) zein adin-talde desberdinen artean (ikus 2. grafikoa).

Esate baterako, Zuberoan euskaldunak (euskaldun elebakarrak %2,12 eta elebidun funtzionalak %61,70) gehiengoan diren bitartean Bizkaian oso gutxi dira (euskaldun elebakarrak %0,68 eta elebidun funtzionalak %15,84). Baina kontuan izan behar da Euskal Herriko biztanleriaren %1 baino ez dela bizi Zuberoan, biztanleriaren gehiengoan Bizkaian dagoelarik (%41).

Bestalde, euskaldunak %80 baino gehiago diren herrietan Euskal Herriko biztanleria osoaren ehuneko bosta baino ez dela bizi egia bada ere, ezin ahanztu daiteke gune soziolinguistikoko horretan hamar biztanletik bat (%10) euskaldun elebakar dela, erdaldun elebakarrak oraindik ere gutxiago direlarik (%7).

Kopuru absolutuak aipatzekotan esan dezagun euskaldun elebakarrak guztira 22.570 direla eta elebidun funtzionalak 482.770. Beraz, 505.340 euskaldun dago horien artean ia erdiak Gipuzkoan (234.340, %46,37) daudelarik eta beste ia herena Bizkaian (152.480, %30,7) (ikus 1.eraskina).

EUSKAL HERRIA

HIZKUNTZ GAITASUNA ETA ADINA

Hizkuntz gaitasunari dagozkion emaitzak adinaren ikuspegitik aztertuz gero, begi-bistakoa da hizkuntz gaitasunaren azken urteotako bilakaera oso desberdina izan dela lurralde batetik bestera, lurralde bakoitzeko hizkuntz politikaren eragina eta emaitzak ageri-agerian daudelarik.

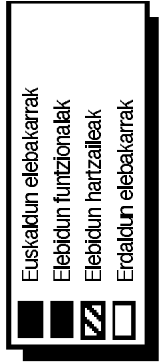
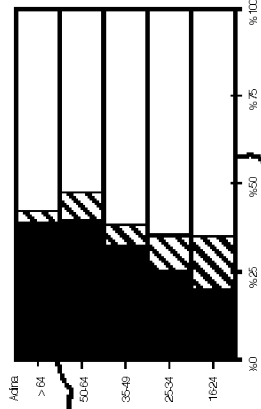
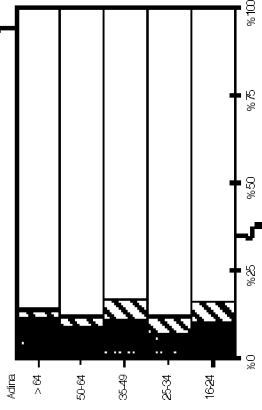
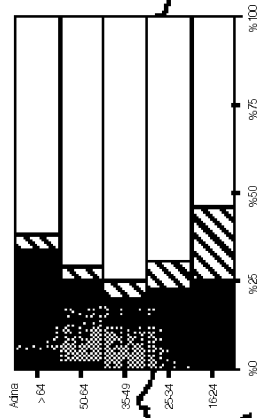
Inkestak aurrez aurre erakusten dizkigu, batetik, Iparraldean gertatzen ari den euskararen galera eta, bestetik, Euskal Autonomi Elkartearen jadanik hasia den euskararen berreskurapena eta Nafarroan hastear dagoena (ikus 2. grafikoa). Aipatu behar da, Euskal Autonomi Elkarteari zein Nafarroari dagokienean 1981, 1986 eta 1991ko zentsu eta erroldek erakutsitakoa berretsi egin duela inkesta honek.

Hain zuen ere, Euskal Autonomi Elkarteko 1981 eta 1991ko zentsuen konparaketak (ikus 2. eraskina) ongi asko erakusten du, gaur egun, duela hamar urte baino 100.000 euskaldun³ eta 99.000 ia euskaldun gehiago dagoela. Horrenbestez, euskaldun (+ %24,18) zein ia euskaldunen (+ %34,48) portzentaien batezbesteko hazkunde ikusgarriak gertatu dira, hazkunde horiek oraindik ere handiagoak izan direlarik toki jakinetan (Arabian, esate baterako, euskaldunen portzentaia %146,15ean hazi da eta ia euskaldunena %103,15ean). Era berean, bistakoa da hazkunde hori adin-talderik gazteenen euskalduntzeari zor zaiola nagusiki (1981ean euskaldunak %18,6 ziren 15etik 19 urte bitarteko adin-taldean, %19,4 10etik 14 urte bitartekoan eta %20 5etik 9rakoan. 1991n berriz hiru portzentaia horiek izugarri hazi dira: 15etik 19 urterako taldean %30,5, 10etik 14rakoan %38,3 eta 5etik 9rakoan %40,1).

Nafarroako 1986ko erroldaren eta 1991ko zentsuaren konparaketaren arabera (ikus 2. eraskina) esan daiteke, han ere, euskaldunen portzentaiaren gorakada adin-talderik gazteenen euskalduntzeari zor zaiola (1986an euskaldunak %8,5 ziren 15etik 19 urte bitarteko adin-taldean, %11,1 10etik 14 urte bitartekoan eta %13,3 5etik 9rakoan. 1991n ordea euskaldunak %10,7 dira 15etik 19 urteko taldean, %13,6 10etik 14rakoan eta %16,2 5etik 9rakoan).

Esandakoa berriro baieztatu daiteke hizkuntz gaitasuna eta haurtzaroko lehen hizkuntzaren emaitzak elkarren artean gurutzatuz gero. Iparraldean ez bezala, Euskal Autonomi Elkar-

ELEBITASUN-MOTA ADINAREN ARABERA, HERRIALDEKA

tean eta Nafarroan hautzaroan lehen hizkuntza euskara izanik, gaur egun, euskaraz ongi hitz egiteko gai ez direnak baino gehiago dira (%2 Euskal Autonomi Elkartearen eta Nafarroan) hautzaroko lehen hizkuntza erdara izanik euskara ikasi dutenak (%9 Euskal Autonomi Elkartearen eta %5 Nafarroan). Iparraldean ordea, euskara galdu dutenak (%10) ikasi dutenak (%5) baino bi aldiz gehiago dira.

HIZKUNTZ GAITASUNA ETA LEHEN HIZKUNTZA

Gauza jakina da, bestalde, elebidun funtzionalen artean ere den-denek ez dutela gaitasun edo erraztasun bera euskaraz hitz egiterakoan. Euskal Herri osoko batezbesteko datuak kontuan izanik, euskaraz erdaraz baino errazago hitz egiten duten euskaldunak baino zertxobait gehiago dira («euskal elebidun funtzionalak» %35) erdaraz euskaraz baino errazago hitz egiten dutenak («erdal elebidun funtzionalak» %38). Besterik berdintsu hitz egiten dute euskaraz zein erdaraz («elebidun funtzional orekatuak» %28).

Hau oso kontuan hartu behar da, erabilera eremu desberdinetan (familiar, lagunartean, lankideekin, etab.) euskara edo erdara aukeratzean oso eragin handia izango baitu euskaraz edo gaztelaniaz hitz egiteko erraztasunak.

Bestalde, ondoko taulek erakusten dutenez euskaldunak euskaraz edo erdaraz hitz egiteko duen erraztasuna hertsiki loturik ageri da hautzaroan izandako lehen hizkuntzarekin:

	GUZT.	HIZKUNTZ GAITASUNA					
		EUSKALDUN ELEBAKARRA	EUSKAL ELEBIDUNA	ELEBIDUN OREKATUA	ERDAL ELEBIDUNA	ELEBIDUN HARTZAILEA	ERDALDUN ELEBAKARRA
Guztira	100	100	100	100	100	100	100
<i>Zein izan zen zure lehen hizkuntza hautzaroan?</i>							
Euskara	20	98	98	86	58	15	1
Euskara eta erdara	3		1	5	14	9	1
Erdara	75		1	9	28	76	95
Besterik	2	2		0		1	3

Esan bezala, euskaraz gaztelaniaz bezain erraz (elebidun funtzional orekatuak) edo errazago (euskal elebidun funtzionalak) hitz egiten dutenen hautzaroko lehen hizkuntza euskara da. Erdaraz errazago hitz egiten dutenen (erdal elebidun funtzionalak) taldean gehien (%58) lehen hizkuntza euskara

izan zen, beste asko (%28) «euskaldunberriak» —haurtzaroko lehen hizkuntza erdara izan zutenak— direlarik.

	GUZT.	EUSKALDUNEN HAURTZAROKO LEHEN HIZKUNTZA		
		EUSKARA	EUSKARA ETA ERDARA	ERDARA
Guztira	100	100	100	100
<i>Nola hitz egiten duzu errazago oro har?</i>				
Erdaraz errazago	38	27	76	79
Berdin euskaraz eta erdaraz	28	30	20	19
Euskaraz errazago	35	43	4	3

Lehen hizkuntza erdara izanik euskaraz errazago hitz egiten dutenak %3 baino ez dira. Aitzitik, lehen hizkuntza euskara izan zutenen artean gehienek euskaraz erdaraz baino errazago hitz egiten dute.

Euskal Autonomi Elkartearen zein Nafarroan adin-talderik gazteenetan gertatzen ari den euskaldunen edo elebidun funtzionalen igoera erdal elebidun funtzionalen igoerari zor zaio batez ere eta ez hainbeste euskaraz erdaraz bezain erraz edo errazago hitz egiten dutenen igoerari.

EUSKARA IKASI EDO HOBETZEKO AHALEGINAK

Euskal Herrian asko dira eskola edo ikastolatik kanpo inoiz euskara ikasi edo hobetzeko ahaleginak egin dituztenak (%22). 25etik 34 urterako adin-taldean portzentaia hori oraindik ere altuagoa da, herena pasak (%35) egin baitu euskara ikasteko ahaleginik, %24ak ikastaroetara joanez eta %11k gehienbat bere kontura saiaturik.

Euskara ikasteko bi arrazoi nagusienak hauexek izan dira lurraldez lurralde:

Euskal Autonomi Elkartearen: «gure hizkuntza delako» (%56) eta «gogoa nuelako» (%31).

Nafarroan: «gure hizkuntza delako» (%65) eta «euskal kultura indartzeko» (%46).

Iparraldean: «gure hizkuntza delako» (%39) eta «euskara dakitenekin harremanak izateko» (%38).

Euskara ikasi edo hobetzen inoiz saiatu ez direnen (%69) arrazoi nagusiak beste hauek dira:

Euskal Autonomi Elkartearen: «ez dut astirik» (%41) eta «inoiz ere pentsatu ez dudalako» (%36).

Nafarroan: «inoiz ere pentsatu ez dudalako» (%54) eta «ez zait interesatzen» (%38).

Iparraldean: «ez dut astirik» (%24), «inoiz ere pentsatu ez dudalako» (%22) eta «ez dut behar» (%21).

Baina euskara ikasi edo hobetzen saiatu direnek zenbate-raino erdietsi dute beren helburua?

	GUZT.	EUSKARA-GAITASUNA HAURTZAROKO LEHEN HIZKUNTZAREN ARABERA					
		1. HIZKUNTZA: EUSKARA EUSKARAZ HITZ EGIN:			1. HIZKUNTZA: ERDARA EUSKARAZ HITZ EGIN:		
		ONGI	ZERTXO	EZERRE	ONGI	ZERTXO	EZERRE
Guztira	100	100	100	100	100	100	100
<i>Inoiz saiatu da euskara ikasi edo hobetzen?</i>							
Ez	69	58	40	60	3	3	81
Bai, gehienbat bere kontura	9	19	30	18	20	19	4
Bai, ikastolan edo eskolan	9	13	10	5	18	23	7
Bai, ikastaroetara joanez	13	11	20	17	58	55	8
<i>Inoiz saiatu da euskara ikasi edo hobetzen?</i>							
Ez	100	16	1	1	0	0	81
Bai, gehienbat bere kontura	100	40	5	3	7	11	34
Bai, ikastolan edo eskolan	100	27	2	1	6	12	52
Bai, ikastaroetara joanez	100	16	3	2	14	21	44

Dakusagunez, lehen hizkuntza erdara izanik euskaraz ongi nahiz zertxobait hitz egiten duten gehienek (%58 eta %55) ikastaroetara joanez ikasi dute euskara. Baina horrekin batera jakin behar da (ikus taularen beheko zatia) ikastaroetara joanez inoiz euskara ikasten saiatu direnen artean nagusi direla lehen hizkuntza erdara izanik, gaur egun, euskaraz ezertxo ere hitz egiteko gai ez direnak (%44), era berean asko direlarik zertxobait bakarrik hitz egiteko gai direnak (%21).

LABURPENA

Hizkuntz gaitasunari buruz esandakoak laburbiltzekotan, esan dezagun, hiru hiztun-talde desberdin bereiz daitezkeela talde bakoitzaren ezaugarri nagusiak hauek direlarik (ikus «Hiztun taldeen ezaugarri nagusiak» taula):

EUSKALDUNAK:

Talde honetan euskaldun elebakarrak eta elebidun funtzionalak sar daitezke. Euskal Herriko biztanleria osoaren %22 dira guztira.

Adinez, erdaldun elebakarrak baino zertxobait zaharragoak dira. Bertakoak dira ia denak beren gurasoak ere bertakoak direlarik. Hamarretik zortzi (%79) Euskal Autonomi Elkartearen bizi dira —Gipuzkoan (%46) edo Bizkaian (%30)— eta %13 Iparraldean. Oinarrizko ikasketak edo goimailako batxilergoa egin dute gehienek. Erretiratuen portzentaia beste bi taldeetan baino altuagoa da eta erdaldunek baino maila sozioprofesional altuagoa dute.

Katoliko praktikanteen portzentaia oso altua da talde honetan (%60). Beren burua euskaldun jotzen dute guzti-guztiek. Erdaldun elebakar nahiz elebidun hartzaileek ez bezala, inor euskalduntzat hartzeko baldintzarik garrantzitsuena euskaraz hitz egitea dela diote.

Euskara da beraien lehen hizkuntza. Hala ere, euskaldunberria da hamarretik bat (%13). Hirutik bat (%36) saiatu da, bere kontura edota ikastaroetara joanez, euskara ikasten.

Beren harreman-sarea nahikoa euskalduna da hala familian nola lagunartean edo lanean, euskaldunak nagusi diren herrietan bizi baitira gehienak (%60): lautik hiruren (%75) senar edo emazteak badaki euskaraz hitz egiten; kasurik gehienetan (%68) beren familietan denek edo ia denek dakite euskaraz hitz egiten; seme-alaben artean ere normalean (%74) denek edo ia denek dakite euskaraz. Lagunartean eta lankideen artean ordea, portzentaia horiek jaitsi egiten dira (%48 eta %36).

Ia guztiak euskararen erabilera sustatzearen aldekoak dira euskararekiko interes handia dutelarik.

El Diario Vasco da gehien irakurtzen duten egunkaria.

ELEBIDUN HARTZAILEAK

Euskal Herriko biztanleriaren %8a dira. Beste bi taldeetakoak baino askoz ere gazteagoak dira. Gehienak (%63) bertakoak dira gurasoak ere bertakoak dituztelarik baina dexente dira bertakoak izanik ere aita eta ama etorkinak dituztenak. Euskal Autonomi Elkartearen bizi dira, Bizkaian (%40) edota Gipuzkoan (%33). Beste bi taldeetakoek baino ikasketa-maila

altuagoa dute asko oraindik ikasle direlarik (%34). Euskaldunen antzeko maila sozioprofesioanala dute.

Bestalde, katolikoak izanik ere ez dira besteak bezain praktikanteak eta ia guztiek euskaldun jotzen dute beren burua. Erdaldun elebakarrek bezalaxe uste dute inor euskalduntzat hartzeko baldintzarik garrantzitsuena Euskal Herrian jaioa izatea edo Euskal Herrian bizi eta lan egitea dela. Baina hurrengo baldintzen artean erdaldunek baino askoz ere gehiagok aukeratu dute euskaraz hitz egitea.

Gutxi batzuen (%15) lehen hizkuntza euskara izan bazen ere erdara izan da gehien lehen hizkuntza (%76).

Ikastarøtara joanez (%44), ikastolan edo eskolan (%24) edo bere kontura (%20) ikasi dute euskara.

Oso gune soziolinguistiko erdaldunetan bizi direnez (elebidun hartzaileen %54 euskaldunak %20 baino gutxiago diren herrietan bizi da) bere familiako, lagunarteko nahiz laneko harreman-sarea oso erdalduna da. Bere senarrak edo emazteak normalean (%61) ez daki euskaraz baina seme-alabei dago kienean, hamarretik lau kasutan (%38) denek edo ia denek dakite euskaraz. Familiako eta lagunarteko harreman-sareak dira euskaldunenak beraiantzat.

Euskararekiko duten interesa erdaldun elebakarrena baino dexente handiagoa eta euskaldunena baino nahikoa txikiagoa da. Bestetik, euskararen erabilera sustatzearen aldekoak nagusi diren arren (%45) kontuan hartzekoa da ez aldeko, ez aurka-koen portzentaia (%34).

El Correo Español eta *El Diario Vasco* dira gehien irakurtzen dituzten egunkariak.

ERDALDUN ELEBAKARRAK

Nagusi dira (%78) Euskal Herri osoan. Talde honetan parean daude etorkinak (%40) eta bertakoak (%39). Euskal Autonomi Elkartean (%71) —Bizkaian dago %44— eta Nafarroan (%22) bizi dira.

Erljioaren ikuspegitik katolikoak nagusi dira praktikan-teen proportzioa euskaldunena baino nahikoa baxuagoa delarik. Nagusi dira (%52) beren burua euskaldun jotzen dutenak herena (%33) euskaldun sentitzen ez den arren. Euskal Herrian jaioa izatea edota Euskal Herrian bizi eta lan egitea dira hauen- tzat inor euskalduntzat hartzeko baldintza nagusiak.

Erdara izan da beraien lehen hizkuntza eta hamarretik zortzi ez da inoiz saiatu euskara ikasten.

Euskaldunak %20 baino gutxiago diren herrietan bizi dira, beraien harreman-sarea guztiz erdalduna delarik. Euskaldunen artean laurdena senar edo emazte erdaldunarekin bizi den bitartean, erdaldun elebakarren artean senar edo emaztea erdalduna da ia beti (%95). Hala ere, azpimarratzekoa da hamarretik baten (%12) seme-alaba guztiak edo ia guztiak euskaldunak direla.

Nagusi dira (%35) euskararen erabilera sustatzeari buruz jarrera indiferentea dutenak, euskararen aurkako (%25) zein aldekoak (%24) parean daudelarik. Erdiek (%48) ez dute euskararekiko inolako interesik.

El Correo Español eta *Diario de Navarra* dira gehien irakurtzen dituzten egunkariak.

1. Euskal Autonomi Elkartearen bi lagin desberdin egin ziren: 1.800 euskalduneko, bata, eta 1.000 erdalduneko bestea. Ondoren, jakina, emaitzak ponderatu egin ziren talde bakoitzak 1986ko erroldan izandako taminaren arabera. Lagin bakoitzean inkestak egin beharreko sekzioak aukeratzeko erabilitako laginketa-sistema aleatorioa, estratifikatua eta multzoka polietapikoa izan zen. Sekzioen estratifikazioa herrialdeka eta, herrialde bakoitzean, gune soziolinguistikoka (erroldan sekzio bakoitzak duen euskaldun, ia euskaldun eta erdaldunen proportzioen arabera landutako sekzioen tipologian oinarrituz) beste azpiestratifikazio bat eginez burutu zen. Aukeratutako sekzio bakoitzean elkarrizketatu beharreko pertsonen lagina 1986ko erroldatik atera zen era aleatorio simplean.

Nafarroan ere bi lagin independente egin ziren: 800 euskalduneko bata eta 500 erdalduneko bestea. Ondoren, jakina, emaitzak ponderatu egin ziren talde bakoitzak 1986ko erroldan duen taminaren arabera. Lagin bakoitzean, inkestak egin beharreko sekzioak aukeratzeko erabilitako laginketa-sistema aleatorioa, estratifikatua eta multzoka polietapikoa izan zen. Aukeratutako sekzio bakoitzean elkarrizketatu beharreko pertsonen lagina 1986ko erroldatik atera zen era aleatorio simplean. Estratifikazioa gune soziolinguistikoka egin zen, lehenik, gerora beste berrikusketa proportzional bat egin zelarik, nola gune soziolinguistikorik erdaldunetan euskaldunen errepresentagarritasun-maila handiagoa lortzeko hala gune soziolinguistikorik euskaldunenetan erdaldunen errepresentagarritasun-maila hobetzeko.

Iparraldean 917 inkesta egin ziren. Inkestak egin beharreko udalerrri edo kantoiak aukeratzeko erabilitako laginketa-sistema aleatorioa, estratifikatua eta multzoka polietapikoa izan zen. Horietako bakoitzean elkarrizketatu beharreko pertsonak sexua, adina eta lan-egoeraren arabera aukeratu ziren. Herrialdeka estratifikazio bat egin zen bakoitzean azpiestratifikazio bat egin zelarik kantoien arabera. Azpiko taulan bildu dira euskaldunen, erdaldunen eta biztanleria osoaren lagin-erruak:

	<i>Euskaldunak</i>	<i>Erdaldunak</i>	<i>Guztira</i>
Euskal Autonomi Elkartea	±%2,5	±%3,9	±%3,0
Nafarroa	±%3,9	±%4,8	±%4,3
Ipar Euskal Herria	~±%5,4**	~±%4,4**	~±%~3,4*
Euskal Herria	±%2,1	±%3,0	±%2,4

* lagin osoan errutaz jotako lagin-errua

** begiz jotako hurbilpena

2. 16 urtetik gorako biztanleria bakarrik hartu da kontuan.

3. Euskal Autonomi Elkarteko zein Nafarroako errolda eta zentsuetan erabilitako hizkuntz gaitasunaren sailkapena eta inkestan erabilitakoa oso desberdinak dira beren artean. Horrexegatik, zentsuko euskaldunak eta inkestakoak ezin daitezke, besterik gabe, elkarren parean jarri.